

Aktualizace a doplnění vybraných částí komunitních plánů obcí v Libereckém kraji

Dílčí plnění zakázky - Část A.

Zjednodušená analýza financování sociálních služeb v Libereckém kraji

září 2011

Obsah

<u>1. REKAPITULACE KROKU 1 – METODIKA ZJEDNODUŠENÉ ANALÝZY FINANCOVÁNÍ</u>	3
ZÁKLADNÍ DEFINICE DAT VYUŽÍVANÝCH ZAF	4
<u>2. VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ ZAF</u>	7
2.1 SUMARIZACE ZÁKLADNÍCH EKONOMICKÝCH DAT.....	7
2.2 ROZBORY NÁKLADOVOSTI A EFEKTIVITY SLUŽEB.....	13
2.3 POROVNÁNÍ ZJIŠTĚNÝCH CHARAKTERISTIK	16
2.4 FORMULACE HLAVNÍCH ZÁVĚRŮ A VÝSTUPŮ ZAF	17
2.5 DOPRACOVÁNÍ ZAF.....	18
2.6 FORMULACE DOPORUČENÍ	18
<u>2 SEZNAM PŘÍLOH</u>	21

Zjednodušená analýza financování sociálních služeb v Libereckém kraji je součástí plnění zakázky „Aktualizace a doplnění vybraných částí komunitních plánů obcí v Libereckém kraji“. Tato zakázka byla zadána v rámci plnění projektu Libereckého kraje IP 2 „Podpora střednědobého plánování a rozvoje kvality sítě sociálních služeb v Libereckém kraji“ a jejím hlavním smyslem je vytvoření systémové podpory pro tvorbu a monitoring komunitních plánů a Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji. Má úzkou souvislost a vazbu s realizací dalších aktivit projektu IP 2.

1. Rekapitulace KROKU 1 – Metodika Zjednodušené analýzy financování

Zjednodušenou analýzou financí sociálních služeb rozumíme:

- sumarizaci základních ekonomických dat všech sociálních služeb působících v řešeném území,
- realizaci rozborů nákladovosti a efektivity služeb s přihlédnutím ke zjištěným informacím o vnitřní struktuře služeb,
- porovnání zjištěných charakteristik,
- formulaci hlavních závěrů a výstupů analýzy,
- definice exportů dat z Datového centra sociálních služeb LK
- doporučení v rámci jednotlivých KP a doporučení pro SPRSS LK

Základním zdrojem dat pro Zjednodušenou analýzu financování sociálních služeb v Libereckém kraji (dále také jen ZAF) je Datové centrum sociálních služeb v Libereckém kraji (dále také jen Datové centrum), které má potřebnou databázi vstupních dat získanou ze zdrojů centrálního registru sociálních služeb, MPSV, kraje, ORP a poskytovatelů sociálních služeb.

Aby bylo možné tato data analyzovat a výstupy analýzy porovnávat, je důležité při tvorbě databáze jednoznačně potřebná data definovat (a to již při zadávání a sběru dat, aby databáze Datového centra mohla s daty pracovat a bylo možné je plně využít pro ZAF).

Podrobnou definici dat nabízí Metodika zpracování zjednodušené analýzy financování sociálních služeb Libereckého kraje. Několik základních definic uvádíme pro základní orientaci také zde. V části 2 jsou uvedeny také exporty dat z Datového centra, které jsou po tomto prvním zpracování ZAF k dispozici.

Základní definice dat využívaných ZAF

1.1 Registrovaná sociální služba (také paragrafové členění služby)

Je služba registrovaná dle zákona o sociálních službách:

§37	Sociální poradenství
§39	Osobní asistence
§40	Pečovatelská služba
§41	Tísňová péče
§42	Průvodcovské a předčitatelské služby
§43	Podpora samostatného bydlení
§44	Odlehčovací služby
§45	Centra denních služeb
§46	Denní stacionáře
§47	Týdenní stacionáře
§48	Domovy pro osoby se zdravotním postižením
§49	Domovy pro seniory
§50	Domovy se zvláštním režimem
§51	Chráněné bydlení
§52	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče
§54	Raná péče
§55	Telefonická krizová pomoc
§56	Tlumočnické služby
§57	Azylové domy
§58	Domy na půl cesty
§59	Kontaktní centra
§60	Krizová pomoc
§61	Nízkoprahová denní centra
§62	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
§63	Noclehárny
§64	Služby následné péče
§65	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
§66	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
§67	Sociálně terapeutické dílny
§68	Terapeutické komunity
§69	Terénní programy
§70	Sociální rehabilitace

1.2 Druh sociální služby

Dle zákona o sociálních službách §32 sociální služby zahrnují:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

1.3 Forma sociální služby

Dle zákona o sociálních službách §33 služby mají následující formy:

- Pobytové,
- Ambulantní,
- Terénní.

1.4 Cílová skupina uživatelů

5 skupin uživatelů dle SPRSS Libereckého kraje 2009-2013 sestávajících z následujícího seskupení 25 cílových skupin uživatelů dle centrálního registru:

Cílové skupiny pro potřeby plánování		Cílové skupiny dle centrálního registru
SENIORŮ		Senioři
OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM		osoby s chronickým duševním onemocněním
		osoby s chronickým onemocněním
		osoby s jiným zdravotním postižením
		osoby s kombinovaným postižením
		osoby s mentálním postižením
		osoby s tělesným postižením
		osoby se sluchovým postižením
		osoby se zdravotním postižením
		osoby se zrakovým postižením
OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM	Podskupina rodiny s dětmi, popř. mladí lidé do 26let	děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
		osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče rodiny s dítětem/děti
	Podskupina obětí	oběti domácího násilí
		oběti obchodu s lidmi
		oběti trestné činnosti
		osoby komerčně zneužívané
	Podskupina osob sociálně vyloučených	osoby bez přístřeší
		osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách
		osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
		pachatelé trestné činnosti
	Osoby v krizi:	osoby v krizi
	NÁRODNOSTNÍ A ETNICKÉ MENŠINY	
imigranti a azylanti		
osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách		
osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy		
OSOBY OHROŽENÉ A ZÁVISLÉ NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH		Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy

1.5 Náklady služby

Výše finančních prostředků vynaložených na službu v kalendářním roce.

1.6 Zdroje financování služby

Výše finančních prostředků vynaložených na službu dle zdrojů:

- finanční alokace ze státního rozpočtu,
- finanční alokace z rozpočtu kraje pokud není zřizovatelem,
- příspěvek z rozpočtu měst a obcí pokud nejsou zřizovatelem,
- příspěvek zřizovatele,
- úhrady od uživatelů,
- finanční prostředky projektů (dotace SF apod.),
- úhrady od zdravotních pojišťoven,
- dotace z jiných rezortů,
- jiné zdroje.

1.7 Počet uživatelů služby

Počet uživatelů využívajících službu v kalendářním roce.

1.8 Kapacita služby

Kapacita služby je maximální kapacita možných jednotek využitelných uživateli služby v roce (jednotky jsou lůžka, intervence, kontakty).

Využitá kapacita je skutečný počet jednotek využitých uživateli v roce uvedený poskytovatelem služby.

1.9 Náklady na uživatele

Náklady na službu / počet uživatelů služby v roce.

2. Vlastní zpracování ZAF

2.1 Sumarizace základních ekonomických dat

Základním krokem ZAF je sumarizace služeb působících v řešeném území

2.1.1 Celkové údaje o sociálních službách působících v daném území

Definice

Pro dané území byl zpracován seznam sociálních služeb na území působících v následující struktuře:

A – identifikace služby obsahuje

- druh služby dle zákona o sociálních službách označený číslem paragrafu a názvem paragrafu,
- identifikátor služby dle registrace služby,
- název služby dle registrace služby,
- skupinu služeb (služba sociální prevence, služba sociální péče, sociální poradenství).
- formu poskytování sociální služby (ambulantní, pobytovou, terénní).

B – informace o zřizování služby obsahuje

- název zřizovatele,
- typ zřizovatele (kraj, obec, nestátní organizace, soukromý sektor),
- název poskytovatele,
- sídlo poskytovatele,
- místo poskytování služby (obec).

C – cílové skupiny uživatelů, jimž je služba určena dle skupin pro potřeby plánování (senioři, osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené sociálním vyloučením, národnostní a etnické menšiny, osoby ohrožené a závislé na návykových látkách).

D – kapacita služby – je maximální kapacita uživatelů služby a maximální kapacita možných jednotek služby uživateli využitelných (lůžka, intervence, kontakty).

E – využitá kapacita služby – je reálný počet uživatelů a jimi využitých jednotek služby (lůžka, intervence, kontakty) ve sledovaném období.

F – celkové náklady na realizaci služba v roce

G – příjmy služby a rozbor zdrojů financování – obsahuje celkové příjmy služby a složení příjmů dle zdrojů (MPSV, jiný rezort, kraj, obec, zřizovatel, uživatelé, pojišťovny, ostatní)

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

identifikátor služby	paragraf druhu služby	druh služby	název služby	skupina služeb	forma poskytování služby

název poskytovatele	typ zřizovatele	sídlo poskytovatele	název zřizovatele	identifikátor služby	územní působnost (obce, ORP)

senioři	osoby se zdravotním postižením	osoby ohrožené sociálním vyloučením	národnostní a etnické menšiny	osoby ohrožené a závislé na návykových látkách

kapacita služby - uživatelé	kapacita služby - kontakty	kapacita služby - intervence	kapacita služby - lůžka

využitá kapacita služby - uživatelé	využitá kapacita služby - kontakty	využitá kapacita služby - intervence	využitá kapacita služby - lůžka

Limity prvního zpracování ZAF:

Ad B - v datech použitých ke zpracování ZAF nebyla jednoznačně identifikována místa poskytování služby. Pokud by ZAF pracovala s uvedenou působností služeb, byla by ve všech sledovaných územích poskytována většina služeb, což neodpovídá skutečnosti, ZAF tedy používala místní přiřazení služeb dle registrace služeb.

Ad D – data maximální kapacity služeb byla nedostatečná a v případě jednotek vyplněna rozdílným přístupem tak, že s daty nebylo možno pracovat. ZAF tedy zatím nemohla hodnoty kapacity zpracovat.

Ad E – využitá kapacita uživatelů služeb byla pro ZAF základem počítání kapacity, jednotky kapacity (lůžka, intervence, kontakty) byly vyplněny rozdílným přístupem a ZAF nemohla hodnoty zpracovat. Například:

- čísla uvádějící kapacitu kontaktů se u služeb s podobným počtem uživatelů liší o řády, což by mohlo být způsobeno tím, že někteří poskytovatelé vztahovali vykázaní počtu kontaktů ke dni nebo týdnu, jiní k delšímu časovému úseku – možný jednotný přístup uvádíme v metodice,
- někde je u dlouhodobých pobytových služeb uváděn o mnoho vyšší počet uživatelů, než je počet lůžek, což by v praxi znamenalo, že se uživatelé na všech lůžkách obměnili několikrát za rok, což je nereálné,
- na jiném místě jsou uváděny vyšší počty uživatelů, než počty jednotek kapacity služby (kontaktů, intervencí).

2.1.2 Celkové počty služeb působících v daném území

Celkové počty služeb jsou prvním souhrnným ukazatelem.

Definice

A - Souhrnný počet služeb působících v daném území.

B – Počet služeb v daném území dle druhu služeb (služba sociální prevence, služba sociální péče, sociální poradenství).

C – Počet služeb dle typu zřizovatele (kraj, obec, nestátní organizace, soukromý sektor)

D – Počet služeb dle cílových skupin (senioři, osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené sociálním vyloučením, národnostní a etnické menšiny, osoby ohrožené a závislé na návykových látkách).

Poznámka: podobně lze z Datového centra sledovat souhrnné počty sociálních služeb v řešeném území dle druhu služby.

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

sociální služba (§)	celkový počet služeb
azylové domy	
centra denních služeb	
denní stacionáře	
domovy pro osoby se zdravotním postižením	
domovy pro seniory	
domovy se zvláštním režimem	
domy na půl cesty	
chráněné bydlení	
intervenční centra	
..... pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §	
Počet sociálních služeb ve sledovaném území	

druh služby	celkový počet služeb
služba sociální prevence	
služba sociální péče	
sociální poradenství	

sociální služba (§)	typ zřizovatele			
	kraj	obec	nestátní organizace	soukromý sektor
azylové domy				
centra denních služeb				
denní stacionáře				
domovy pro osoby se zdravotním postižením				
domovy pro seniory				
domovy se zvláštním režimem				
domy na půl cesty				
chráněné bydlení				
intervenční centra				
..... pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §				

cílová skupina uživatelů sociálních služeb	celkový počet služeb
senioři	
osoby se zdravotním postižením	
osoby ohrožené sociálním vyloučením	
národnostní a etnické menšiny	
osoby ohrožené a závislé na návykových látkách	

Limity prvního zpracování ZAF:

Ne u všech služeb byl uveden zřizovatel, ale bylo ho možné doplnit místním šetřením. Limitem tedy byla pouze možnost místního přiřazení služby uvedená v odst. 2.1.1

2.1.3 Náklady na realizaci sociálních služeb

Definice

A – Celkové náklady na realizaci sociálních služeb působících v daném území.

B – Náklady na realizaci sociálních služeb působících v daném území dle typu zřizovatele.

C – Náklady na realizaci sociálních služeb působících v daném území dle druhu služeb.

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

druh služby (§)	celkové náklady
azylové domy	
centra denních služeb	
denní stacionáře	
domovy pro osoby se zdravotním postižením	
domovy pro seniory	
domovy se zvláštním režimem	
domy na půl cesty	
chráněné bydlení	
intervenční centra	
. pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §	

typ zřizovatele	celkové náklady
kraj	
obec	
nestátní organizace	
církevní organizace	
soukromá organizace	

skupina služeb	celkové náklady
služba sociální prevence	
služba sociální péče	
sociální poradenství	

Limity prvního zpracování ZAF:

U některých služeb nebyly náklady uvedeny (datové centrum nemělo tento údaj k dispozici), ZAF tedy mohla pracovat pouze s vykázanými náklady.

2.1.4 Příjmy sociálních služeb a rozbor zdrojů financování

Definice

- A – Celkové příjmy na realizaci sociálních služeb působících v daném území.
 B – Příjmy na realizaci sociálních služeb působících v daném území dle druhu služeb.
 C - Struktura zdrojů financování sociálních služeb působících v daném území.
 D - Struktura zdrojů financování dle druhu služeb působících v daném území.

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

	státní rozpočet MPSV	zřizovatel	příspěvek kraje pokud není zřiz.)	příspěvky obcí (pokud nejsou zřiz.)	Úhrady uživatelů	Projekt (dotace SF apod.)	zdravotní pojišťovny	dotace z jiných rezortů	jiné zdroje
celkové příjmy									
podíl na celkovém objemu příjmů									

druh služby (§)	státní rozpočet MPSV	zřizovatel	příspěvek kraje pokud není zřiz.)	příspěvky obcí (pokud nejsou zřiz.)	Úhrady uživatelů	Projekt (dotace SF apod.)	zdravotní pojišťovny	dotace z jiných rezortů	jiné zdroje
azylové domy									
centra denních služeb									
denní stacionáře									
domovy pro osoby se zdravotním postižením									
domovy pro seniory									
domovy se zvláštním režimem									
domy na půl cesty									
chráněné bydlení									
intervenční centra									
... pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §									

skupina služeb	státní rozpočet MPSV	zřizovatel	příspěvek kraje pokud není zřiz.)	příspěvky obcí (pokud nejsou zřiz.)	Úhrady uživatelů	Projekt (dotace SF apod.)	zdravotní pojišťovny	dotace z jiných rezortů	jiné zdroje
služba sociální prevence									
služba sociální péče									
sociální poradenství									

Limity prvního zpracování ZAF:

U některých služeb a některých území byl velký rozdíl mezi náklady na realizaci sociálních služeb a příjmy sociálních služeb. Odchylka souvisí s vykazováním příjmů:

- a) příjmy jsou plánovaná položka a náklady jsou položka reálná – zde může dojít k odchylce,
- b) ne všechny příjmy jsou poskytovateli sociálních služeb vykázány, nebo nejsou dostupné v Datovém centru a realizátor Datového centra nemohl informace o příjmech některých poskytovatelů do termínu zpracování výstupů ZAF zjistit.. ZAF mohla tedy pracovat pouze s vykázanými příjmy.

2.2 Rozbory nákladovosti a efektivity služeb

2.2.1 Kapacita služeb

Definice

A - Celkový počet služeb ve sledovaném území členěných dle paragrafů a jejich celková kapacita.

B – Detailní výčet služeb ve sledovaném území dle jednotlivých paragrafů a jejich kapacity.

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

sociální služba (§)	celkový počet služeb	celková kapacita služeb
azylové domy		
centra denních služeb		
denní stacionáře		
domovy pro osoby se zdravotním postižením		
domovy pro seniory		
domovy se zvláštním režimem		
domy na půl cesty		
chráněné bydlení		
intervenční centra		
. pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §		

identifikátor služby	název služby	druh služby	kapacita služby - uživatelé	kapacita služby - kontakty	kapacita služby - intervence	kapacita služby- lůžka

Limity prvního zpracování ZAF:

ZAF pracovala pouze s využitou kapacitou uživatelů služeb, nikoli s jednotkami kapacity pro které byla data nedostatečná a nejednoznačně naplněná (viz. 2.1.1).

2.2.2 Celkové náklady a náklady na uživatele služeb

Definice

A - Celkový počet služeb ve sledovaném území členěných dle paragrafů, jejich celkové náklady, celková kapacita a náklady na jednoho uživatele služby.

B – Detailní výčet služeb ve sledovaném území dle jednotlivých paragrafů a jejich celkové náklady, celková kapacita a náklady na jednoho uživatele služby, případně také na jednotku využití služby.

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

druh služby (§)	celkové náklady	celková kapacita služby	kapacita služby - uživatelé	náklady na uživatele	jednotka kapacity			náklady na přísl. jednotku kapacity služby
					kapacita služby - kontakty	kapacita služby - intervence	kapacita služby- lůžka	
azylové domy								
centra denních služeb								
denní stacionáře								
domovy pro osoby se zdravotním postižením								
domovy pro seniory								
domovy se zvláštním režimem								
domy na půl cesty								
chráněné bydlení								
intervenční centra								
... . pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §								

identifikátor služby	název služby	paragraf služby	celkové náklady	celková kapacita služeb	kapacita služby - uživatelé	náklady na uživatele	jednotka kapacity			náklady na přísl. jednotku kapacity služby
							kapacita služby - kontakty	kapacita služby - intervence	kapacita služby- lůžka	

Limity prvního zpracování ZAF:

ZAF pracovala pouze s využitou kapacitou uživatelů služeb, nikoli s jednotkami kapacity pro které byla data nedostatečná a nejednoznačně naplněná, jak vysvětlujeme a na příkladech uvádíme v části 2.1.1.

2.2.3 Kapacita služeb a využitá kapacita služeb

Definice

Detailní výčet služeb dle paragrafů, jejich kapacita (dle možného počtu uživatelů a dle kapacity jednotek využití služeb a jejich využitá kapacita dle reálného počtu uživatelů a reálného počtu jednotek využití služby)

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

druh služby (§)	kapacita služby - uživatelé	kapacita služby - kontakty	kapacita služby - intervence	kapacita služby- lůžka
azylové domy				
centra denních služeb				
denní stacionáře				
domovy pro osoby se zdravotním postižením				
domovy pro seniory				
domovy se zvláštním režimem				
domy na půl cesty				
... . pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §				

druh služby (§)	využitá kapacita služby - uživatelé	využitá kapacita služby - kontakty	využitá kapacita služby - intervence	využitá kapacita služby- lůžka
azylové domy				
centra denních služeb				
denní stacionáře				
domovy pro osoby se zdravotním postižením				
domovy pro seniory				
domovy se zvláštním režimem				
domy na půl cesty				
... .. pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §				

druh služby (§)	kapacita služby - uživatelé	využitá kapacita služby - uživatelé
azylové domy		
centra denních služeb		
denní stacionáře		
domovy pro osoby se zdravotním postižením		
domovy pro seniory		
domovy se zvláštním režimem		
domy na půl cesty		
... .. pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §		

druh služby (§)	kapacita – příslušná jednotka služby	využitá kapacita - příslušná jednotka služby
azylové domy		
centra denních služeb		
denní stacionáře		
domovy pro osoby se zdravotním postižením		
domovy pro seniory		
domovy se zvláštním režimem		
domy na půl cesty		
... .. pokračuje úplný výčet sociálních služeb dle §		

Limity prvního zpracování ZAF:

ZAF pro nedostatek a nejednotné vyplnění dat s porovnáním kapacity a využití kapacity – jak vysvětlujeme a na příkladech uvádíme v části 2.1.1 - nemohla pracovat.

2.3 Porovnání zjištěných charakteristik

V rámci ZAF lze porovnávat stejné druhy služeb působící v řešeném území nebo působící v různých územích kraje. Lze porovnávat podobné služby působící pro stejné cílové skupiny, nebo pro různé cílové skupiny. Lze porovnávat rozdílné služby působící pro stejné cílové skupiny zejména z následujících hledisek:

A - Celkové náklady

B - Struktura zdrojů financování

C - Náklady na uživatele, náklady na jednotku využití služby

Odpovídající export informací a dat z datového centra:

druh služby (§)	náklady celkové	náklady na uživatele	náklady na kontakt	náklady na intervenci	náklady na lůžko	náklady na lůžkoden

identifikátor	Název služby	paragraf služby	náklady celkové	náklady na uživatele	náklady na kontakt	náklady na intervenci	náklady na lůžko	náklady na lůžkoden

Limity prvního zpracování ZAF:

ZAF pro nedostatek a nejednotné vyplnění dat kapacity (viz. 2.1.1) pracovala pouze s porovnáním nákladů na uživatele služeb, což je zpracováno v příloze č.2 této zprávy.

2.4 Formulace hlavních závěrů a výstupů ZAF

1. V Libereckém kraji existuje Datové centrum, umožňující tvořit datovou banku pro analytickou práci v oblasti plánování sociálních služeb. Toto Datové centrum je v současné době ve zkušebním provozu a v době zpracovávání ZAF nebylo dostatečně naplněno daty. Také exporty informací a dat byly při zpracovávání ZAF tvořeny. V současné době realizátor Datového centra deklaruje, že všechny exporty informací a dat uváděné v této zprávě jsou připraveny k využití.
2. U některých dat (kapacita služeb) neexistovala jednoznačná metodika jejich monitorování a data nejsou porovnatelná. V rámci ZAF byla zpracována metodika definující potřebná data pro ZAF.
3. ZAF umožňuje jednotně zpracovat do SPRSS a komunitních plánů ekonomická data v rozsahu:
 - celkový počet služeb,
 - počet míst v zařízení sociální péče a maximální kapacitu služeb,
 - reálnou kapacitu služeb,
 - celkové náklady na sociální služby, náklady na jednotlivé druhy služeb a náklady na jednotlivé služby,
 - efektivitu služeb - náklady na jednotky realizace služeb (kontakt, intervence lůžko),
 - celkové příjmy služeb, celkové příjmy jednotlivých druhů služeb a celkové příjmy jednotlivých služeb,
 - příjmy dle zdrojů financování celkově, dle druhů služeb i pro jednotlivé služby.
4. ZAF umožňuje data porovnávat v rámci stejných služeb (§), v rámci různých služeb, v rámci území a mezi územními oblastmi plánování a také porovnávat v čase vývoj služeb ze všech výše uvedených hledisek.

Například v rámci aktualizace SPRSS:

- porovnání celkových nákladů na sociální služby v LK v letech 2009, 2010, 2011,
- Porovnání příspěvku obcí a příspěvků od uživatelů v letech 2009, 2010, 2011,
- porovnání finančních alokací ze státního rozpočtu a z rozpočtu kraje v letech 2007 – 2011,
- porovnání zdrojů financování sociálních služeb v letech 2010 a 2011,

Výstupy ZAF 2011 jsou však ovlivněny nedostatky uvedenými v odst. 2 (viz. limity prvního zpracování ZAF uvedené v částech 2.1 až 2.3 této zprávy) a mají tedy často pouze informativní charakter. Předpokládáme, že po doplnění dat do Datového centra a jejich sjednocení dle metodiky, bude ZAF pro aktualizaci jednotlivých komunitních plánů a bude moci využívat všechny výše uvedené exporty dat.

2.5 *Dopracování ZAF*

ZAF v tomto roce byla zpracovávána pro SPRSS a Komunitní plány poprvé. Data a informace přebírala ze zdrojů Datového centra sociálních služeb LK. Vzhledem k jeho zkušebnímu provozu a nedostatečným zdrojům primárních dat, ze kterých DC čerpá nelze zaručit úplnost a plnou vypovídací schopnost zpracovaných údajů.

Během zpracovávání ZAF byly formulovány a připraveny exporthy informací a dat z Datového centra, které jsou zde prezentovány v kapitolách 2.1 až 2.3 a pro další ZAF budou kraji, územním celkům i obcím k dispozici.

Aby následná analytická práce nebyla limitována podobně jako první zpracování ZAF a mohla využít všech výstupů dle metodiky ZAF zpracované v kroku 1, je důležité:

- jednoznačně identifikovat místa poskytování služby,
- doplnit data kapacity služeb v obou sledovaných případech – maximální kapacita a využitá kapacita,
- jednotky kapacity služeb (kontakt, intervence, lůžko) vyplnit u všech poskytovatelů jednotným způsobem – návrh uvádí metodika ZAF,
- u všech služeb doplnit zřizovatele a formu zřízení,
- u všech služeb doplnit náklady,
- u všech služeb doplnit příjmy i jejich strukturu a tuto položku na konci každého sledovaného období aktualizovat dle skutečnosti (na počátku období jsou uváděny pouze plánované příjmy a v některých případech se liší od skutečnosti).

2.6 *Formulace doporučení*

2.6.1 **Doporučení využití ZAF při zpracování / aktualizaci SPRSS LK:**

- 1 Schválit metodiku ZAF a používat ji, doporučit její používání pro komunitní plány a zajistit tak jednotný přístup k práci s ekonomickými daty, jejich monitorování a analýze a ve všech územích kraje pracovat s výstupy dat jednotně. Doporučujeme metodiku, která vznikla v prvním kroku realizace ZAF.
- 2 Sledovat data dle hlavních ukazatelů rozvoje jako základ datové struktury SPRSS
- 3 Důležitá ekonomická data sledovat v porovnání plánovaných let (viz. příloha č. 1 této zprávy)

3.6.1 **Doporučení využití ZAF v rámci komunitního plánování:**

1. Schválit metodiku ZAF a používat ji ve všech územích plánování jednotně. Doporučujeme metodiku, která vznikla v prvním kroku realizace ZAF.
2. Ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb a realizátorem Datového centra doplnit data do Datového centra.
3. Schválit mechanismus aktualizace dat a data pravidelně aktualizovat.
4. Schválit minimální penzum ekonomických dat využívaných pro plánování sociálních služeb.
5. Do všech aktualizací současných komunitních plánů i do komunitních plánů v budoucnu připravovaných doplnit ekonomická data minimálně dle schváleného penza a dále s nimi pracovat.

2.6.2 Navrhované minimum ekonomických dat ZAF v komunitních plánech

Níže uvedená struktura informací by měla být zahrnuta do analytické části komunitních plánů a měla by sloužit minimálně jako srovnávací základ pro návrhovou část plánů (viz. příloha č.2). Měla by obsahovat zejména:

Počty služeb

- 1 Celkový počet služeb
- 2 Celkový počet služeb dle skupin služeb
- 3 Celkový počet služeb dle typu zřizovatele
- 4 Celkový počet služeb dle cílových skupin uživatelů

Náklady

- 5 Celkové náklady na sociální služby
- 6 Celkové náklady dle skupin služeb
- 7 Celkové náklady dle typu zřizovatele
- 8 Celkové náklady dle druhu služeb (§)

Příjmy a struktura financování

- 9 Celkové příjmy sociálních služeb
- 10 Celkové příjmy dle skupin služeb
- 11 Celkové příjmy dle typu zřizovatele
- 12 Celkové příjmy dle druhu služeb (§)
- 13 Struktura zdrojů financování sociálních služeb (finanční alokace ze státního rozpočtu, finanční alokace z rozpočtu kraje pokud není zřizovatelem, příspěvek z rozpočtu měst a obcí pokud nejsou zřizovatelem, příspěvek zřizovatele, úhrady od uživatelů, finanční prostředky projektů, úhrady od zdravotních pojišťoven, dotace z jiných rezortů, jiné zdroje)

Kapacita a efektivita

- 14 Celková kapacita služeb (maximální počet uživatelů)
- 15 Celková kapacita služeb dle cílových skupin (maximální počet uživatelů)
- 16 Maximální kapacita dle druhu služeb (§) – počet možných jednotek využitelných uživateli služby v roce (lůžka, intervence, kontakty vždy relevantně ke druhu služby)
- 17 Využitá kapacita dle druhu služeb (§) - skutečný počet jednotek využitých uživateli v roce uvedený poskytovatelem služby (lůžka, intervence, kontakty vždy relevantně ke druhu služby)
- 18 Náklady na uživatele dle druhu (§) služeb

2.6.3 Návrh zapracování výstupů ZAF do návrhových částí komunitních plánů

1. Ve strategické části KP (cíle):

využít sumarizované exporty z DC, zejména náklady (2.1.3) a rozbor zdrojů (2.1.4), a to v podobě zhodnocení dlouhodobějších trendů vývoje (nárůst nákladů pro některé cílové skupiny nebo druhy služeb, rizika omezování některých zdrojů, apod.)

2. V taktické části KP (opatření, priority):

- jasné rozdělení „provozních“ opatření (udržení běžného provozu služeb) a opatření skutečně rozvojových,
- využít relevantní exporty dat z DC (kapacita, náklady, efektivita)
- navrhovat opatření konkrétní včetně ekonomických parametrů s odhadem nákladů (viz doporučení popisu opatření níže)
- zdroje financování –ověřit jejich reálnou využitelnost pro dané opatření včetně odhadu možností čerpání po celou dobu realizace daného opatření.

Popis opatření (viz. metodika ZAF):

Opatření plánují reálné cesty k dosažení vytčených cílů KP a jsou základním prvkem návrhu zahrnujícím všechny činnosti potřebné pro naplnění stanovených cílů KP.

Opatření by měla splňovat minimálně tyto náležitosti:

- výstižně zvolený název,
- bližší popis obsahu opatření,
- vazby na stanovené cíle KP,
- dotčené cílové skupiny uživatelů a druhy služeb,
- vymezené území, na které bude mít realizace opatření dopad,
- konkrétní odpovědnost za realizaci,
- termíny plnění, u dlouhodobějších opatření plnění do etap do jednotlivých let,
- předpokládané náklady, vázané na termíny plnění, s jednoznačným členěním na zdroje provozní a rozvojové,
- předpokládané zdroje financování,
- rizika ohrožující plnění opatření.

3. V operativní části KP (Akční plán) využít podrobné výstupy z DC a ZAF

V současné době, při zpracovávání ZAF 2011, jak je uvedeno výše v této zprávě nebyl k dispozici potřebné exporty dat z DC (ty se během zpracovávání ZAF tvořily nebo obsahovaly podstatné chyby znemožňující data zpracovat) a některé komunitní plány mají nekonkrétní obsah opatření. Zapracování výstupů ZAF do návrhových částí KP je tedy prezentováno doporučením obsaženým v této kapitole zprávy.

2 Seznam příloh

Příloha 1 – ZAF pro Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb,
Liberecký kraj 2009 – 2013, Aktualizace 2011

- Příloha 2 – ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb pro správní obvod města Česká Lípa
- ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb Svazku obcí Novoborska
 - ZAF pro Komunitní plán Jablonecka
 - ZAF pro Komunitní plán obcí Frýdlantska
 - ZAF pro Komunitní plán regionu Liberec
 - ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb města Jablonné v Podještědí
 - ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb města Mimoň
 - ZAF pro Komunitní plán města Stráž pod Ralskem
 - ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb města Doksy
 - ZAF pro Komunitní plán sociálních služeb pro území Zákupska